

GEN M1-9: Lentomiehistöä koskevien komission asetukseen 1178/2011 sisältyvien säännösten soveltaminen Suomessa

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Lentomiehistön lupakirjoja ja koulutusta Euroopan unionin tasolla koskevat pääperiaatteet ja keskeiset vaatimukset määritellään EASA-perusasetuksessa (EU) 2018/1139¹. Lisäksi komissio on antanut asetuksen (EU) N:o 1178/2011² (jäljempänä *lentomiehistöasetus*), joka sisältää lentomiehistölle ja sen koulutukselle asetetut yksityiskohtaisemmat vaatimukset.

Lentomiehistöasetukseen ja sen myöhempiin muutoksiin sisältyneiden siirtymäsäännösten mukaisesti jäsenvaltiot ovat voineet päätöksellään lykätä tiettyjen säännösten soveltamista asetuksen voimaantuloa koskevassa 12 artiklassa tarkemmin kuvatulla tavalla. Kansallisessa määräyksessä GEN M1-9 on vahvistettu, milloin Suomessa ryhdytään soveltamaan lentomiehistöä koskevia EU-säännöksiä, ottaen kulloinkin huomioon lentomiehistöasetuksen uusimman muutoksen mahdollistamat soveltamisaikojen lykkäykset.

Viimeksi komissio on antanut 16.12.2020 lentomiehistöasetusta muuttavan ja täydentävän täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2020/2193³, jossa mm. korvataan kolmansien maiden yksityislentäjän lupakirjoihin sovellettavaa siirtymäaika koskevassa lentomiehistöasetuksen 12 artiklan 4 kohdassa oleva ilmaisu ”20 päivään kesäkuuta 2021” ilmaisulla ”20 päivään kesäkuuta 2022”. Asetusmuutos on tullut voimaan 12.1.2021. Nyt annettavalla määräyksellä otetaan käyttöön tämän uusimman muutoksen mahdollistama pidennetty siirtymäaika.

Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta tarkempien määräysten antamiseen ilmaisen henkilöilupien kelpoisuusvaatimuksista ja voimassaoloajoista sekä lentomiehistön koulutuksesta ja koulutusorganisaatioista perustuu liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 131 ja 135 §:ään.

Määräyksen valmistelu

Määräys on valmisteltu virkatyönä Liikenne- ja viestintävirastossa. Koska kyseessä on yksinomaan EU-asetuksen mahdollistama siirtymäajan jatko, määräysmuutoksesta ei ole tehty määräyshankepäättöstä eikä järjestetty lausuntokierrosta. Kun siirtymäajan kohteena ovat EU:n ulkopuolisten maiden myöntämien yksityislentäjän lupakirjojen haltijat, sen vaikutuspiirissä mahdollisesti olevia henkilöitä ei olisi myöskään voitu lausuntokierroksella kattavasti tavoittaa.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1139, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2018, yhteisestä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1–122)

² Komission asetukset (EU) N:o 1178/2011, annettu 3 päivänä marraskuuta 2011, siviili-ilmailun lentomiehistöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla (EUVL L 311, 25.11.2011, s. 1–193)

³ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/2193, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, asetuksen (EU) N:o 1178/2011 muuttamisesta ohjaamomiehistön pätevyyttä ja koulutusmenetelmiä koskevien vaatimusten sekä siviili-ilmailun poikkeamien ilmoittamisen, analysoinnin ja seurannan osalta (EUVL L 434, 23.12.2020, s. 13–28)

Suomessa on jo aiemmin tehty periaatepäätös, jonka mukaan EU:n sallimat siirtymäajat otetaan käyttöön täysimääräisesti. Sidosryhmät ovat aiempien vastaavien määräysten lausuntokierroksilla puoltaneet siirtymäaikojen käyttöönottoa.

Arvio määräyksen vaikutuksista

Määräyksellä vaikutetaan yksinomaan lentomiestöasetuksen säännösten soveltamisen käynnistymisajankohtaan Suomessa toimiville EU:n ulkopuolisen maan yksityislentäjän lupakirjan haltijoille. Määräysmuutoksella ei ole vaikutusta viraston käytännön toimintaan lupaviranomaisena tai asiakkaiden toimintaan, sillä toiminta jatkuu siirtymäkauden ajan samoin kuin ennenkin. Määräysmuutoksella siirtymäaikaa vain jatketaan vielä vuodella, eli niin pitkälle kuin uusin EU-asetusmuutos mahdollistaa. Määräyksellä ei arvioida olevan turvallisuus- tai ympäristövaikutuksia eikä vaikutuksia esteettömyyteen.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 *Soveltamisala*: Määräyksessä säädetään kansallisesti käyttöön otettavista siirtymäajoista lentomiestöasetuksen soveltamiselle. Tässä muutoksessa viittaus edelliseen asetusmuutokseen 2020/359 on korvattu viittauksella uusimpaan asetusmuutokseen 2020/2193.

2 *Suomessa sovellettavat siirtymäajat*: Tällä muutoksella lykätään 20 päivään kesäkuuta 2022 asti lentomiestöasetuksen soveltamista sellaisiin lentäjiin, joilla on kolmannen maan myöntämä lupakirja ja siihen liittyvä lääketieteellinen kelpoisuustodistus ja jotka osallistuvat asetuksen (EU) 2018/1139 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan i tai ii alakohdassa tarkoitettujen ilma-alusten muuhun kuin kaupalliseen lentotoimintaan. Mahdollisuus soveltamisajan siirtoon annetaan asetuksen 1178/2011 12 artiklan 4 kohdassa, jota on viimeksi muutettu komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2020/2193. Asetuksen sallima siirtymäaika otetaan käyttöön täysimääräisenä.

Kolmansien maiden lupakirjoja koskevan siirtymäajan jatko on tarpeen, koska unionin ja joidenkin kolmansien maiden väliset neuvottelut lentolupakirjojen ja lääketieteellisten kelpoisuustodistusten muuntamisesta ovat vielä kesken. Pidennyksellä varmistetaan, että jäsenvaltiot voivat edelleen hyväksyä kolmansien maiden lupakirjat ja niihin liittyvät lääketieteelliset kelpoisuustodistukset neuvottelujen edellyttämän siirtymäkauden ajan (ks. asetus (EU) 2018/1974⁴, johdanto-osan 8 kohta).

Siirtymäajan päättymiseen asti ulkomaisten yksityislentäjän lupakirjojen hyväksymiseen Suomessa sovelletaan kansallista lainsäädäntöä ja määräyksiä. Ulkomaisten lupakirjojen käyttöoikeudesta ja niiden validoinnista määrätään ilmailumääräyksessä PEL M1-4, Lupakirjoja koskevia yleisiä määräyksiä.

Määräyksen aikataulu

Määräys annetaan ennen 12.5.2020 annetulla määräyksellä GEN M1-9 käyttöön otetun siirtymäajan päättymistä, eli 20.6.2021 mennessä.

Määräyksestä viestiminen

Määräysmuutoksesta tiedotetaan Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivustolla (www.traficom.fi) sekä ilmailun sääntelyn sidosryhmäjakelun kautta. Valmis määräys julkaistaan viraston määräyskokoelmassa ja Finlex-säädöstietopalvelussa.

⁴ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/1974, annettu 14 päivänä joulukuuta 2018, siviili-ilmailun lentomiestöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä annetun asetuksen (EU) N:o 1178/2011 muuttamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1139 nojalla (EUVL L 326, 20.12.2018, s. 1–52)